

LÉLEK-TÉR-KÉP I-II-III. - 2024

Gricák Ingrid

Nyíregyházi Egyetem, Vizuális Kultúra Intézet,

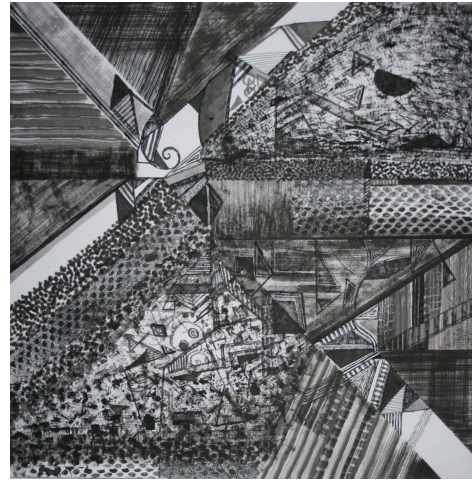
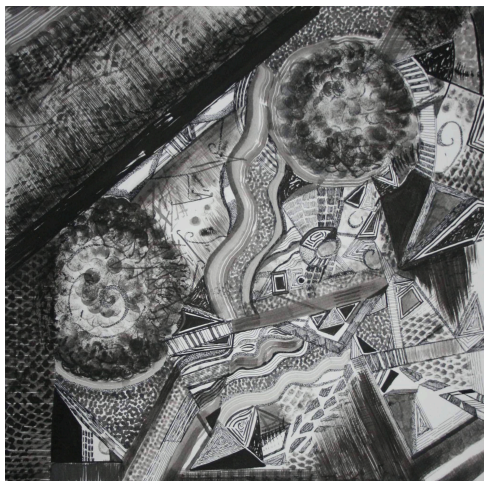
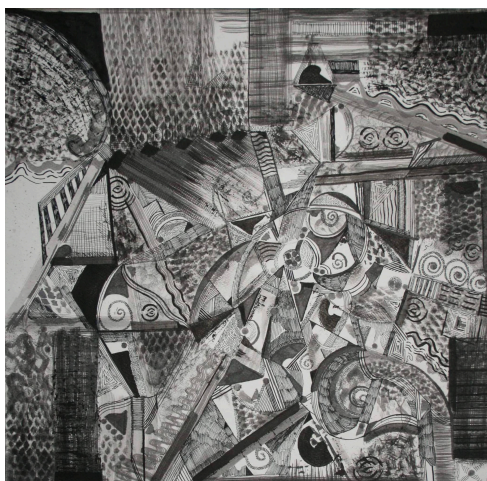
Rajz- és vizuáliskultúra-tanár mesterszak

II. évfolyam

Témavezető: Tarnóczi József - festőművész, mesteroktató

Az általam készített sorozat részben tükrözi a belső világomat, másrészt pedig elvonatkoztat a valóságtól. A képek célja megszólítani a nézőt egy elvontnak nevezhető formakészleten keresztül és kibillenteni megszokott, tárgyiasult világából.

Munkáim nonfiguratív alakzatok láncolataiból épülnek fel: e grafikai jellegű formák folytonos alakulásban vannak, tereket, rétegződéseket és ezeken keresztül érzéseket közvetítenek. Kompozícióimban a benső világ tárgyiasítására törekszem, miközben élő, eleven lelki folyamatok leképeződéseként tekintek e rajzi, grafikai alakítás, s egyben kísérletezés sajátos nyomaira. Segédeszközként használtam referenciákat ihlet gyanánt különböző korok művészeitől, valamint saját vázlatokat készítettem anyagkísérletek segítségével. Fontosnak tartom a vázlatok elkészítését, mert ezek segítenek a gondolataim rendszerbe való igazításába és egy bizonyos támpontként szolgálnak.

Lélek-tér-kép I-II-III., akvarellpapír, tus, 40 cm x 40 cm

A három darab 40x40cm-es kompozíciót négyzet alapra készítettem akvarell papírra. Eszközként tust használtam, mivel a tus tökéletes eszköz, különböző karakterű jelek és formák, pontok és vonalak kialakítására és azokon keresztül érzéssbeli folyamatok megragadására, téri rétegződések,

szövevényes alakzatok megjelenítésén keresztül. A fekete tusnak leginkább akvarell papíron tud érvényesülni az anyagszerűsége, bársonyos szépsége. Tapasztalataim szerint egy pár vonal, folt, jelzésszerű alakzat, olykor pedig a csupasz felületek, kihagyások vezethetnek el új, egészen sajátos megoldásokhoz.

Számomra fontos, hogy megfogjam a néző figyelmét egy gazdagon felépített részlettel, amelyben el is tud veszni akár, képes azonosulni azzal, miközben saját belső folyamatait is a képekbe vetíti. Véleményem szerint, ha sikerült megértenünk önmagunkat, meg tudjuk érteni a képekben elrejtett „lélek-tér-képet” is.

Előzmények: számomra a saját lelkiállapotom és a külvilágból érzékelt események formálják meg a tökéletes textúrajáték részleteit egy befejezett alkotásban. Kedvelt kifejezési eszközeim a pont, a vonal és a különféle alakzatú, formájú, tónusú foltok, valamint ezek együttes alkalmazása. Korábbi munkáimra kiindulási alapként tekintek, támaszkodom rájuk, eredményeiket beépítve, ugyanakkor azoktól elrugaszkodva is próbálom megalkotni az újabb sorozatok darabjait. Kihívásként kezelem a téma folytatását, és bátran kísérletezem.

Anyagkísérletek, tus, akvarellpapír

A három kompozíció alapötletét a felületek közti különbségek (textúra-faktúra) adták számomra, a mintázat, a felületkitöltés, a textúra-faktúra tényleges és virtuális különbségei, az azokkal való játszadozás, a készítés közbeni folytonos alakítás. Mindhárom elkészült kép közvetíti számomra az anyagok változatos és sokrétű viselkedését. Eddigi tapasztalataim alapján úgy érzem,

mindennél fontosabb megértenünk, s figyelmünkkel követnünk az anyagok és eszközök viselkedését a papíron, a vásznon vagy épp a fal felületén, a nyomhagyás különféle lehetőségeit. Jelen esetben, a mostani rajzszorozatomban a különféle nyomhagyó eszközök, anyagok, a tus és a papír kölcsönhatását volt alkalmam megfigyelni, s menet közben e hatásokat változatosan alakítani. Munkáimhoz kísérleti vázlatokat, anyagtanulmányokat is készítettem, amelyek segítségével könnyebben tudtam elindulni a nagyobb felületeken. Senki számára nem titok, hogy az izgalmasabb felületek létrehozása érdekében fel kell használnunk olyan segédeszközöket, amelyek olykor az elidegenedés érzését is okozhatják számunkra. Én szúnyoghálót, textildarabokat és részben teás papírokat használtam. Alkotás közben kiderült számomra is, hogy a textúrák változatossága mindenhol körülvesz minket. Érdekes megnézni a szobánkat, ahol számos példát találhatunk ennek megnyilvánulásairól. Úgy tűnik, a szék, az asztal, a padló, a függöny szövete, mind a művészet lehetséges eszköztárának a része.

Kísérleti vázlat I., vegyes technika, akvarellpapír, 12,5 cm x 17,5 cm

A „Lélek-Tér-Kép”, mint téma:

Ha megfigyeljük közelebbről a képeket, akkor egy hétköznapi ember azonnal megpróbálja megérteni a jelek kavalkádját. Mindenki mást lát a jelekben (a jel-készlet asszociatív) és ezért is hordozzák rejtett értelmüket az idők végezetéig is, akár. A „Lélek-Tér-Kép” megpróbál sokszínű lenni és igyekszik felmutatni az egyetemes emberi létet, annak túlnani, túlvilági dimenzióival együtt. A jelek önmagukban nem elegendőek a sokszínű dolgok körülírásához, de megszólítják a nézőt. Számomra három szimbólum létezett a képek megalkotása során, amelyekkel megpróbáltam kifejezni azt, ami a lelkem mélyén van.

1. Torzított csigavonal motívum – ebben az esetben nem más, mint az állandó körforgás szimbóluma. Bővebben kifejtve hordozhatja számunkra a „mókuserék”, az „örök visszatérés”, a körforgás szerepét is, amit nap, mint nap megélünk.

2. Spirál motívum – a rejtett világ felé való húzódás jelképe. Ezzel a veszélyt és a veszélyhez való viszonyunkat próbáltam kifejezni. Ha visszagondolunk azokra a pillanatokra, amelyek a veszély vonzerejét vonják maguk után, akkor gyakran menekülünk. Az emberi menekülés, és a meneküléstől való félelmünk mindig is foglalkoztatott. Ez a típusú félelem megakadályoz minket az alkotásban és az alkotáshoz való hozzáállásunkat is nagyban befolyásolja.

3. Háromszög – a harmónia jelképe. Ezt a szimbólumot is egy meghatározó dolog miatt választottam. A háromszög számomra segít megkeresni a stabil és egyben harmonikus középutat. Gyakran úgy érzem, hogy nem találom a megfelelő határokat. A művészetnek is van rengeteg határa és egymásra épülő leckéje. Ha valami diszharmoniót okoz számunkra, akkor az gyakran a tudáshiánnyal van szoros kapcsolatban (a háromszög a tudás szimbóluma is). Véleményem szerint meg kell találni a belső egyensúlyt ahhoz, hogy tudjunk, képesek legyünk alkotni. Ezért a jelek és a jelekkel való játék a képeken szoros kapcsolatban áll a személyiségünkkel, a kreatív kibontakozás alkotói lehetőségével.

A fentieket kiegészítve és összegezve tehát, az alábbiak fontosak számomra még a jelen alkotásokban, s magában az alkotási folyamatban:

Spontán játék – Alkotásaim létrehozásakor mindig hangsúlyozom, hogy a spontán megközelítés észrevehető kell, legyen a néző számára. Hiszen egyes formák és leképeződések a természetben

is gyakran spontán módon kezdenek el módosulni, változni. Ahogy az időszakok, évszakok változnak, úgy a növények is gyakran kiszámíthatatlan módon változtatják formájukat és színüket. Ha minden előrelátható, kiszámítható és megtervezhető lenne, nem születnének olyan alkotások sem, amelyek új, egyedi megközelítéseket kínálnak. A természetben előforduló katasztrófák is kiszámíthatatlan eseményekhez vezetnek, ami átvitt értelemben inspiráló lehet akár az alkotói folyamat számára is. Az alkotás egyes részei kiszámíthatatlan elemeket igényelnek – természetesen egyfajta mérték megtartásával. Tehát: számomra fontos a jelek és formák „öngerjesztő” formálásmódja, egymásba való spontán átalakulása.

Irány, irányok - A vonalak adják meg, a vonalak sokasága, párhuzamos elhelyezkedése segíthet abban, hogy elinduljunk egy képzeletbeli úton a kép terében. Számomra a vonal mindig befejezetlen marad, hiszen lehet több iránya, akár folytathatatlan útja is, vagy ki is törhet a kép teréből, s így a vonal egy másik lapon folytatódik, mint az élet lezáratlan helyzetei. Szeretnénk folytatni, szeretnénk többet elérni, de ez gyakran nem sikerül, és a megvalósulatlan vágyak belül nehezítik a lelkünket.

Elrendezés - A formák a lehető legharmonikusabb módon kapnak teret, és ezért úgymond „esztétikus” látványt alkotnak. Fontos kérdés számomra, hogy a jelkészlet tobzódása a papíron mikor „elég”, hol húzódik a határ? Ez mindig kérdésessé tehető, hiszen minden ember másként értelmezi a „sokat” vagy a „túlzást.” Ha nem ismerjük elég jól a saját határainkat (és a mű határait), mindig többet és többet tehetünk hozzá, az elrendezés pedig örökké változhat, a jelentés módosulhat, de a kép egyszer csak ki is merülhet. Tudni kell a határt. „Egy kompozíciót végtelenszer újra lehet rendezni, és minden elrendezés új jelentést hordoz.” – mondja Alexander Calder

A Jelentés - Értékes, harmonikus, és rejtélyes. Ezek a jelzők teszik izgalmassá a képeket. Ahogyan korábban említettem, számomra a „nem értem miért épp ez van a képen” jellegű gondolat is számít. Idővel még a legelveszettebb, legelvetemültebb gondolat, a legképtelenebb kísérletezés ténye is számít. Fontos, hogy a kép a tudatos, játszó és kísérletező szellem megnyilvánulása legyen. Mindegyik kép megszólal, közöl valamit, és ahogyan az alakzatok a papíron, úgy az ember is elvész a művek érzésekkel és formákkal átszőtt terében. Az útmutató (Tér-Kép) célja nem csak a szem tetszését elnyerni, hanem olyan mélyre hatolni amilyen mélyre az emberi érzelmek csak el tudnak jutni a Lélek terében.